

P. K. Pucdyński

nr

Warszawa, dnia 19.07.2017

**MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**
Podsekretarz Stanu
Ewa Lech

Znak sprawy: ŻW.bhż.850.76.2017

Wpłyło dnia 4.08.2017
1910/17

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izb
Rolniczych

Szanowany Panie Prezesie

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego Unii Europejskiej, tj. rozporządzeniem (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14) ubój zwierząt kopytnych (w tym świń, owiec, kóz i cieląt) w celu wprowadzenia na rynek pozyskanego mięsa, tj. sprzedaży mięsa, np. konsumentom końcowym, powinien odbywać się w rzeźni spełniającej odpowiednie wymogi i zatwierdzonej przez właściwy organ (w Polsce organem tym jest Inspekcja Weterynaryjna). W przypadku gdy rzeźnie są zlokalizowane na terenie gospodarstwa, również powinny spełniać te wymagania i być zatwierdzone przez właściwy organ. Wymóg uboju zwierząt kopytnych w zatwierdzonej rzeźni wprowadzono w przepisach unijnych głównie z powodu konieczności:

- a) zapewnienia bezpieczeństwa konsumentów,
- b) zapewnienia właściwego postępowania z ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego pozostającymi po uboju, w tym z materiałem szczególnego ryzyka,
- c) zabezpieczenia przez rozprzestrzenianiem się chorób zakaźnych zwierząt i
- d) zapewnienia zwierzętom odpowiednich warunków podczas uboju (dobrostanu zwierząt).

Wyjątkiem od tej zasady jest ubój zwierząt z konieczności, tj. w sytuacji gdy zdrowe zwierzę miało wypadek uniemożliwiający jego transport do rzeźni. W takim przypadku, pod pewnymi ściśle określonymi warunkami, możliwy jest ubój poza rzeźnią, np. w gospodarstwie, w którym zwierzę jest utrzymywane. Należy jednak podkreślić, że o ile mięso pozyskane z takiego uboju ma być przeznaczone do sprzedaży, to i tak poddane ubojowi z konieczności zwierzę musi być dostarczone do rzeźni, gdzie przeprowadzane jest badanie poubojowe mięsa w celu wydania oceny jego przydatności do spożycia. Obowiązujące przepisy unijne nie umożliwiają żadnych innych odstępstw w tym zakresie.

Propozycja zmiany ww. rozporządzenia (WE) nr 853/2004, w celu umożliwienia, pod pewnymi warunkami (na zasadach określonych w przepisach krajowych przez dane państwo członkowskie UE) dokonywania uboju w gospodarstwie zwierząt kopytnych (w tym bydła, świń, owiec czy kóz) w celu wprowadzenia tak pozyskanego mięsa na rynek, w tym sprzedaży konsumentom końcowym oraz do lokalnych zakładów detalicznych bezpośrednio zaopatrujących konsumentów końcowych, w ramach tzw. sprzedaży bezpośredniej, była dwukrotnie zgłaszana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi do Komisji Europejskiej. Komisja Europejska stoi jednak na stanowisku, że zmiana wymagań w tym zakresie wymaga przeglądu rozporządzenia (WE) nr 853/2004 w ramach zwykłej procedury ustawodawczej i będzie musiała uzyskać zgodę Parlamentu Europejskiego i Rady oraz, że obecnie jest zbyt wcześnie, aby zobowiązać się do ewentualnego przeglądu legislacji dotyczącej higieny żywności z uwagi na toczące się dyskusje w Komisji Europejskiej. W związku z otrzymaną od Komisji Europejskiej odpowiedzią, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystosował w tej sprawie pisma do polskich organizacji reprezentujących rolników w organizacji Copa-Cogeca oraz do posłów do Parlamentu Europejskiego z Polski, z prośbą o zainteresowanie się tą sprawą i podjęcie działań mających na celu wsparcie tej inicjatywy na forum Unii Europejskiej. Polska zainicjowała także dyskusję na temat zmian prawa unijnego w przedmiotowym zakresie na forum Grupy Wyszehradzkiej, zgodnie z Programem polskiego przewodnictwa w Grupie Wyszehradzkiej (1 lipca 2016 – 30 czerwca 2017) – priorytety w obszarze rolnictwa.

Reasumując, do czasu ewentualnej zmiany przepisów ww. rozporządzenia (WE) nr 853/2004 w przedmiotowym zakresie, obowiązują dotychczasowe zasady i wymagania nakazujące ubój zwierząt kopytnych w celu wprowadzenia mięsa na rynek w zatwierdzonej rzeźni. Tym samym, jedynie pozyskane w ten sposób mięso może być zbywane lub wykorzystywane do produkcji, m.in. w ramach tzw. rolniczego handlu detalicznego. Mięso pozyskane w ramach tzw. użytku własnego może być natomiast wykorzystywane wyłącznie na własne potrzeby i nie może być wprowadzane na rynek.

Niezależnie od powyższego w prawie krajowym wprowadzono uproszczone przepisy dotyczące funkcjonowania rzeźni, w których prowadzi się ubój zwierząt gospodarskich, w tym świń, bydło, owiec i kóz, na niewielką skalę. W tym zakresie obowiązują aktualnie przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie niektórych wymagań weterynaryjnych, jakie powinny być spełnione przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego w rzeźniach o małej zdolności produkcyjnej (Dz. U. Nr 98, poz. 630). Takie rzeźnie podlegają zatwierdzeniu przez organy Inspekcji Weterynaryjnej, niemniej jednak wymagania higieniczne w odniesieniu do takich zakładów zostały dostosowane do skali i zakresu prowadzonej produkcji. W związku z powyższym, rolnicy, którzy zamierzają wykorzystywać mięso z utrzymywanych we własnym gospodarstwie zwierząt do produkcji i zbywania żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego, mogą ewentualnie rozważyć rejestrację i zatwierdzenie takiej działającej na uproszczonych zasadach rzeźni, o ile uznają to za celowe i pożądane. Aktualnie na terytorium Polski funkcjonuje 38 takich zakładów¹.

Reasumując, do czasu ewentualnej zmiany przepisów unijnych, nie istnieje możliwość wprowadzenia w przepisach krajowych odstępstwa od generalnego nakazu dokonywania uboju zwierząt kopytnych w celu wprowadzenia mięsa na rynek, w tym w ramach tzw. rolniczego handlu detalicznego, w zatwierdzonej rzeźni. Uregulowanie na poziomie krajowym odrębnych wymagań higienicznych dla uboju w gospodarstwie zwierząt kopytnych w celu wprowadzania mięsa tak ubitych zwierząt lub wytworzonych z niego produktów na rynek, w krótkich łańcuchach sprzedaży będzie można ewentualnie rozważyć po dokonaniu nowelizacji odnośnych przepisów unijnych.

Niezależnie od powyższego pragnę poinformować, że w rejestrach powiatowych lekarzy weterynarii znajdują się aktualnie 764 zakłady prowadzących rolniczy handel detaliczny (produkty pochodzenia zwierzęcego i żywność zawierająca jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego, tj. żywność złożona)² i liczba ta systematycznie rośnie. Jak wynika z wykazu zamieszczonego na stronie Głównego Inspektoratu Weterynarii³ 172 (ok. 22,5%) z ww. ogólnej liczby zakładów prowadzi przy tym działalność związaną z produkcją i wprowadzaniem na rynek produktów mięsnych (przetworzonych), a 113 (ok. 15%) – świeżego mięsa, surowych wyrobów mięsnych lub mięsa mielonego, produkowanych z mięsa zwierząt kopytnych. Natomiast liczba zakładów prowadzących rolniczy handel detaliczny żywnością

---

¹ Źródło – dane Głównego Inspektoratu Weterynarii, <https://pasze.wetgiw.gov.pl/spi/demozatw/index.php?sekcja=18&lng=0&kodwoj=ca%C5%82y+kraj&kategoria=5&szukanyWni=&szukanaNazwa=&wyzn=0&btnSubmit=Filtruj> (dostęp na 17.07.2017 r., g. 13:08).

² Źródło – dane Głównego Inspektoratu Weterynarii, <https://pasze.wetgiw.gov.pl/spi/demo/index.php> (dostęp na 17.07.2017 r., g. 13:42).

³ Ibidem.

pochodzenia niezwierzęcego wynosi 117⁴. Świadczy to o tym, że działalność rolniczy handel detaliczny, w tym nastawiona na wytwarzanie produktów mięsnych, cieszy się coraz większym zainteresowaniem wśród rolników, w tym prowadzących chów lub hodowlę zwierząt kopytnych.

Z poważaniem

PODSEKRETARZ STANU

Ewa Lech

---

⁴ Źródło – dane Głównego Inspektoratu Sanitarnego (stan na maj 2017 r.).